

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi Başkan Vekili, Yerli Malı Yasa Tasarısını (Y.T.No:122/2/2023) Cumhuriyet Meclisi İçtüzüğü'nün 85'inci maddesi gereğince Resmi Gazete'de yayımlamak suretiyle halkın bilgisine sunar, gerçek ve tüzel kişilerin, doğrudan doğruya Yasa Tasarısının içeriği ile ilgili olmak koşuluyla, görüş ve önerilerini, Tasarımın Resmi Gazete'de yayımlanmasını izleyen yirmi gün içinde Meclis Başkanlığına yazılı olarak sunabileceklerini duyurur.

YERLİ MALI YASA TASARISI

GENEL GEREKÇESİ

Yerli sanayinin, tarımın, hayvancılığın ve yerel iş gücünün gelişimine etki eden ülkenin resmi yerli malı oluşumunu sağlamak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yerli malının belirlenmesi ve belgelendirilmesine ilişkin uygulanacak kuralları düzenlemek, Kamu İhale Yasası kapsamında veya diğer yasalar tarafından sağlanan veya sağlanacak herhangi bir destek ve teşvikte yerli malı kavramını belirlemek amacıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yetiştirilen, çıkarılan, bulunan veya yetiştirilen, çıkarılan, üretilen veya imal edilen ürünlerin hangi koşullarda yerli malı olarak kabul edileceğini, yerel katkı oranı ve değerlendirme koşullarını, başvuru sonucunda verilecek belgeleri, sürecin denetlenmesi, izlenmesi ve tüm bunlara ilişkin uygulanacak usul ve esasları düzenleyen "Yerli Malı Yasa Tasarısı" hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

- Madde 1. Yasanın kısa ismini düzenlemektedir.
- Madde 2. Yasanın tefsir maddesini düzenlemektedir.
- Madde 3. Yasanın amacını düzenlemektedir.
- Madde 4. Yasanın kapsamını düzenlemektedir.
- Madde 5. Sanayi ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için aranan koşullar ve bu konuda tüzük çıkarma yetkisini düzenlemektedir.
- Madde 6. Tarım ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için aranan koşullar ve bu konuda tüzük çıkarma yetkisini düzenlemektedir.
- Madde 7. Ülkede çıkarılan maden ve taşocağı madden ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için aranan koşullar ve bu konuda tüzük çıkarma yetkisini düzenlemektedir.
- Madde 8. Tarım, maden ve taşocağı maddelerinin hangi koşulda sanayi ürünü olarak değerlendirileceğini düzenlemektedir.

- Madde 9. Yerli Malı Belgesinin geçerlilik süresini düzenlemektedir.
- Madde 10. Yerli katkı oranı hesaplama formülü, hesaplama usulü, yerli katkı oranı hesap cetveli ve taahhütname ve bunlarla ilgili tüzük çıkarma yetkisini düzenlemektedir.
- Madde 11. Yerli malına ilişkin işaretin Bakanlık tarafından belirleneceğini düzenlemektedir.
- Madde 12. Yerli malı belgesinin sahibi ve mali yönden onayını yapan yetkili muhasibin sorumluluklarını düzenlemektedir.
- Madde 13. Yerli malına ilişkin denetimin usul ve esaslarını düzenlemektedir.
- Madde 14. Yerli malı belgesinin iptaline ilişkin kuralları düzenlemektedir.
- Madde 15. Bu Yasa kapsamındaki suç ve cezaları düzenlemektedir.
- Madde 16. Yasanın yürütme yetkisini düzenlemektedir.
- Madde 17. Yasanın yürürlük tarihini düzenlemektedir.

YERLİ MALİ YASASI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa İsim 1. Bu Yasa, Yerli Malı Yasası olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Tefsir 2. Bu Yasada metin başka türlü gerektirmedikçe;
 “Bakanlık”, Sanayi Dairesinin bağlı olduğu Bakanlığın anlamıdır.
 “İşletme”, Yerli Malı Belgesi talebinde bulunan gerçek veya tüzel kişiyi anlamıdır.
 “Maden”, yer kabuğundan doğal olarak elde edilen veya yer kabuğunun bir parçasını oluşturan ekonomik değere sahip tüm maddeleri (madeni yağlar dahil) anlamıdır.
 Ancak eriyik (solüsyon) halindeki madenleri veya yer tezeği, ağaç, kereste veya benzeri orman ürünlerini veya taş ocağı maddelerini içermez.
 “Taşocağı maddeleri”, kum, arduvaz, granit veya başka kayaları, tebeşir, kil, çakmaktaşı, çakıllı kum, alçı taşı, kireç taşı, mermer, marn ve kuvarsi anlamıdır.
 “Mesleki Su Ürünleri Avcılığı (Mesleki Balıkçılık)”, Geçimini kısmen veya tamamen su ürünleri avcılığından sağlamak amacıyla yapılan, maddi ve ticari amaç güden avcılık faaliyetini anlamıdır.
 “Sanayi Sicil Belgesi”, Sanayi Sicil Yasası kuralları uyarınca düzenlenen Sanayi Sicil Belgesini anlamıdır.
 “Sanayi Ürünü”, hammadde, yarı ve tam mamüllerin niteliği, şekli ve özelliği, makine, cihaz, tezgah, alet veya diğer vasıta ve kuvvetlerin yardımı ile veya sadece el emeği ile kısmen veya tamamen değiştirmek veya bu maddeleri işlemek suretiyle imal edilen ürünü, yer altı kaynaklarını işlenmek suretiyle elde edilen ürünleri veya geri dönüşüm maddelerini işlemek suretiyle ham madde veya yarı mamül ürünlerini anlamıdır.
 “Su Ürünleri Yetiştiriciliği (Kültür Balıkçılığı, Akuakültür)” Denizlerde, mansaplarda ve iç sularda su ürünlerinin besiyeye alınması, yumurtadan pazar boyuna ulaşıncaya kadar yetiştirilmesi için yapılan faaliyetleri anlamıdır.
 “Tarım ürünü”: Doğada kendiliğinden yetişen veya tarımsal girdiler kullanılarak yapılan üretim yollarıyla elde edilen her türlü işlenmemiş bitkisel veya su ürünleri de dahil hayvansal kaynaklı ham ürünü anlamıdır.
 “Su Ürünleri”, Yaşamlarının (gelişmelerinin) tamamını ya da bir kısmını (yaşamının herhangi bir safhasını) sucul ortamda geçiren ve çeşitli yöntemlerle bu ortamdan alınarak gıda veya başka, çeşitli ekonomik amaçlarla kullanılan, her türlü bitkisel ve hayvansal canlıları, bunların ölümlerini ya da bunlardan imal edilen ürünleri anlamıdır.
 “Tarımsal İşletme”, Tarım ve hayvancılık işlerinden sorumlu Bakanlığın veya ilgili Dairelerinin kayıt sisteminde kayıtlı gerçek veya tüzel kişilere ait olan işletmeleri anlamıdır.
 “Ülke”, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devleti sınırları içerisindeki bölgeyi anlamıdır.
 “Yerli katkı oranı”, bu Yasanın 10’uncu maddesi uyarınca, belirlenen nihai ürün maliyeti içerisindeki ithal girdi maliyetinin düşürülmesinden sonra nihai ürün maliyetine bölünmesi ile elde edilen oranı anlamıdır.

46/2019

- Amaç** 3. Bu Yasanın amacı; yerli sanayinin, tarımın, hayvancılığın ve yerel iş gücünün gelişimine etki eden ülkenin resmi yerli malı oluşumunu sağlamak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yerli malının belirlenmesi ve belgelendirilmesine ilişkin uygulanacak kuralları düzenlemek, Kamu İhale Yasası kapsamında veya diğer yasalar tarafından sağlanan veya sağlanacak herhangi bir destek ve teşvikte yerli malı kavramını belirlemektir.
- Kapsam** 4. Bu Yasa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yetişen, çıkan, bulunan veya yetiştirilen, çıkarılan, üretilen veya imal edilen ürünlerin hangi koşullarda yerli malı olarak kabul edileceğini, yerel katkı oranı ve değerlendirme koşullarını, başvuru sonucunda verilecek belgeleri, sürecin denetlenmesi, izlenmesi ve tüm bunlara ilişkin uygulanacak usul ve esasları kapsar.

İKİNCİ KISIM

Yerli Malının Belirlenmesi ve Belgelendirilmesine İlişkin Koşullar

- Sanayi Ürünleri İçin Aranan Koşullar**
5. (1) Sanayi ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki koşullar aranır:
- (A) Sanayi Dairesi tarafından düzenlenen Sanayi Sicil Belgesine sahip sanayi işletmeleri tarafından üretilmesi ve ilgili ürünün Sanayi Sicil Belgesindeki “Üretim Konusu” içeriğinde yer alması.
- (B) Tamamen ülkede üretilen veya elde edilen ürünler ile üretim sürecinin önemli aşamalarının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin ülkede yapılmış olması.
- (C) Ürünün yerli katkı oranının en az %51 olması.
- (2) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen koşulların tümünün sağlanması halinde Yerli Malı Belgesi Sanayi Dairesi tarafından düzenlenir.
- (3) Sanayi ürünleri için yerli malı belgesi, başvuru şekli ve başvuruda istenecek bilgi ve belgeler Bakanlık tarafından hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından onaylanacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak Tüzük ile düzenlenir.
- Tarım Ürünleri İçin Aranan Koşullar**
71/2002
6. (1) Bitkisel tarım ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki koşullar aranır:
- (A) Tarımsal İşletme ve Üreticilerin Kaydı ve Üretimin Desteklenmesi Yasası ve/veya ilgili tarım mevzuatı uyarınca kayıtlı tarımsal işletmeler ve üreticiler tarafından üretilmesi veya elde edilmesi ve
- (B) Tarımsal işletme ve üreticiler tarafından tamamen ülkede üretilen/yetiştirilen veya elde edilen ürünler ile üretim sürecinin önemli aşamalarının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin ülkede yapılmış olması veya ülkede doğada toplanan bitkisel ürünler olması.
- (2) Hayvan ve hayvansal ürünlerin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki koşullar aranır:
- (A) Hayvanların ve İşletmelerin Tanımlanması ve Kaydı Yasası uyarınca kayıtlı olmaları ve
- (B) Ülkede doğan canlı hayvanlar ve bunlardan elde edilen ürünler olması.
- 7/2008
6/2019

27/2000
52/2020

- (3) Su ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki koşullar aranır:
- (A) İşletmelerin Su Ürünleri Yasası uyarınca avcılık ve/veya yetiştiricilik faaliyetleri için izinlendirilmiş olmaları ve
- (B) Ülkede mesleki su ürünleri avcılığı kapsamında avlanan veya su ürünleri yetiştiriciliği faaliyeti ile yetiştirilen su ürünleri ve bunlardan elde edilen ürün olması.
- (4) Tarım ürünlerinde yerli mali belgesi için başvuruları alacak ve yerli mali belgesi düzenleyecek yetkili Daireler, yerli malı belgesi, başvuru şekli ve başvuruda istenecek gerekli bilgi ve belgeler ile yerli mali belgesi süresi Bakanlık ile Tarım işleri ile görevli Bakanlık tarafından hazırlanacak, Bakanlık tarafından önerilecek, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak Tüzük ile düzenlenir.

Maden ve
Taşocağı
Maddeleri
Fasıl 270

7. (1) Ülkede çıkarılan maden ve taşocağı maddelerinin tamamen ülkede üretilmesi veya üretim sürecinin önemli aşamalarının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin ülkede yapılmış olması koşuluyla yerli malı kabul edilir.
- (2) Maden ve taşocağı maddelerinin ülkede çıkarıldığı veya işlendiği, Maden ve Taş Ocakları Yasası uyarınca maden ruhsatı ve gerekli işletme izni belgelerine sahip olunması koşuldur.
- (3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen koşulların tümünün sağlanması halinde yerli malı belgesi Jeoloji Maden Dairesi tarafından düzenlenir.
- (4) Maden ve taşocağı maddeleri için yerli malı belgesi, başvuru şekli ve başvuruda istenecek gerekli bilgi ve belgeler Bakanlığın ile Jeoloji Maden Dairesinin bağlı olduğu Bakanlık tarafından hazırlanacak, Bakanlık tarafından önerilecek, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak Tüzük ile düzenlenir.

Tarım,
Maden ve
Taşocağı
Maddeleri
Hangi
Koşulda
Sanayi Ürünü
Olarak
Değerlendirileceği

8. Bu Yasanın 6’ncı ve 7’nci maddelerinde sayılan ürünlerden sanayi ürünü olarak değerlendirilenlerin, yerli malı kabul edilebilmesi için, bu Yasanın 5’inci maddesinde sayılan koşulları sağlaması gerekir.

Yerli Malı
Belgesi
Geçerlilik
Süresi

9. (1) Yerli Malı Belgesinin geçerlilik süresi, sanayi ürünleri ile maden ve taşocağı maddeleri ürünleri için düzenlenme tarihinden itibaren iki yıldır. Yerli Malı Belgesi alınması için yeniden başvuru yapılır. Aynı ürün için yeni yerli malı belgesi başvurusunda bulunulması halinde, mevcut Yerli Malı Belgesi, sona erme tarihinden başlamak üzere en fazla üç ay süre ile uzatılır.

- (2) Tarım ürünleri için yerli malı belgesi geçerlilik süresi bu Yasanın 6'ncı maddesinin (4)'üncü fıkrası uyarınca çıkarılacak tüzükle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Sanayi Ürünlerinde Yerli Katkı Oranı

- Sanayi Ürünlerinde Yerli Katkı Oranı Hesaplaması
10. (1) Yerli katkı oranı hesaplama formülü, hesaplama usulü, yerli katkı oranı hesap cetveli ve taahhütname, Bakanlık tarafından hazırlanacak, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak Tüzük ile düzenlenir.
- (2) Yerli katkı oranı hesabını içeren evrak, mali yönden yetkili muhasip ve murakıp tarafından tetkik edilerek, hesaplamanın doğruluğu ve resmi kayıtlara uygunluğu açısından teyit edilir ve imzalanır. Teyit edilip, imzalanan yerli katkı oranı hesabını içeren evrak, aksi yönde bir tespit bulunması halinde her türlü idari, hukuki ve cezai sorumluluğu kabul ettiklerine dair işletme veya işletmeyi temsil etmeye yetkili kişi/kişiler tarafından imzalı taahhütname ile birlikte Sanayi Dairesine teslim edilir.
- (3) Yurt içinden temin edilen girdilerin ithal olup olmadığı hakkında menşe kontrolü yapılır, girdi ithal ise ithal girdi hesaplamasına dahil edilir. İthal girdi tutarının hesaplamasında, ithal girdinin fatura tarihindeki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası döviz satış kuru dikkate alınır.
- (4) Sanayi Sicil Belgesine sahip bir işletme tarafından üretilmiş ve Sanayi Sicil Belgesinin üretim konusu bölümünde yer almış bir ürün, yerli katkı oranı hesaplamasında yerli girdi olarak kabul edilir.
- (5) Yerli Katkı Oranı Hesaplama Cetvelinde yer alacak her bir girdi kalemi için destekleyici ilgili belge ve/veya faturaların sunulması zorunludur.
- (6) Daire tarafından kontrol edilerek onaylanan yerli katkı oranı, yerli malı belgesine yazılır.
- (7) Yerli katkı oranı hesabında işletme tarafından Daireye sunulan ticari sır niteliğindeki bilgiler, yetkili mercilerden başkasına açıklanamaz, verilemez ve kendileri veya başkalarına menfaat sağlamak veya zarar vermek amacıyla kullanılamaz. Bu kapsamda İlgili Daire, bilgi ve belge sunulan kurum kuruluşlar ve Odalar ticari sırlarla ilgili bilgi ve belgelerin korunmasını sağlamak amacıyla her türlü tedbiri almakla yükümlüdürler.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Kurallar

- Yerli Malı İfadesi veya İşareti
11. Yerli malına ilişkin ambalaj veya etiketinde veya topluca satış alanlarında kullanılacak ibareler, şekiller, sembol veya herhangi bir işaret Tarım işleri ile görevli Bakanlık görüşleri alınarak Bakanlık tarafından belirlenir.

BEŞİNCİ KISIM
Sorumluluk, Denetim ve Ceza Kuralları

- Sorumluluk 12. Yerli malı belgesinin sahibi ve mali yönden onayını yapan yetkili muhasip /murakıp belgedeki bilgilerin doğruluğundan bu Yasanın ilgili kuralları ve/veya genel hükümler çerçevesinde sorumludurlar.
- Denetim 13. (1) Yerli Malı Belgesini düzenleyen Daire ve bağlı olduğu Bakanlık Yerli Malı Belgesinin düzenlenmesi esnasında veya düzenlenmesinden sonra koşulların oluşup oluşmadığı veya koşulların korunup korunmadığına yönelik denetim yapar. Daire ve bağlı olduğu Bakanlık tarafından üretim yerlerinde denetim yapılır ve yerli malına ilişkin her türlü bilgi ve belge işletmeden talep edilebilir. İşletme, Bakanlık tarafından yerinde yapılan denetimlerde denetime olanak sağlamak ve istenen belgeleri ibraz etmek zorundadır.
- (2) Denetim, Bakanlık veya ilgili Daire tarafından görevlendirilen kamu çalışanları tarafından yerine getirilir. Denetime izin verilmemesi veya istenen bilgi ve belgelerin görevlendirilen personele verilmemesi veya eksik verilmesi halinde ilgili işletmede tutanak tutulur. Yapılan denetim sonucunda aykırılıkların tespit edilmesi halinde ise görevli personel tarafında dosya hazırlanır. Tutanak veya dosya ilgili Daire Müdürüne işlem için verilir.
- Yerli Malı Belgesinin İptali 14. (1) Yapılan denetimlerde yerli malına ilişkin bilgi ve belgenin ibraz edilmemesi durumunda veya denetim için işletmeye girilmesine izin verilmemesi ve bu durumların tutanakla tespit edilmesi halinde veya Yasada aranan koşullara uyulmadığının veya aranan koşulların sonradan kaybedildiğinin hazırlanan dosya sonucunda Yerli Malı Belgesini düzenleyen Daire tarafından tespit edilmesinde, verilen Yerli Malı Belgesi, belgeyi düzenleyen Daire tarafından iptal edilir. İptal işlemi, yazılı veya elektronik ortamda ilgili işletmeye tebliğ edilir. Ayrıca ilgili Bakanlık tarafından 15'inci madde kuralları uyarınca işlem yapılır.
- (2) İptal edilen yerli malı belgesine ilişkin ürün ve işletme isimleri, belgeyi iptal eden Daire tarafından resmi web sitelerinde yayınlanır.
- Suç ve Cezalar 15. (1) Yerli malı belgesi alındığı halde, yerli malı belgesinde belirtilen yerel katkı oranına aykırı ve bu oranı karşılamayacak şekilde yerli ürün dışında ürünler kullanan veya yerli malı belgesine sahip olanların zaman içerisinde konu ürünü üretmediği tespit edilen, yerli malı belgesi olmadığı halde ürünü yerli malı olarak satan, tanıtan veya pazarlayan, ifade veya işaretini kullanan herhangi bir işletme suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde yürürlükteki beş aylık asgari ücret tutarına kadar para cezasına çarptırılabilir. Ayrıca mahkeme tarafından en az iki en fazla beş yıla kadar yerli malı belgesi almaktan men edilebilir.

- (2) Bu Yasaya göre yerli malının denetimi esnasında kamu görevlileri tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri vermeyen veya gerçeğe aykırı veya eksik bilgi veren veya işletmeye girilmesine izin vermeyen işletme bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde yürürlükteki iki aylık asgari ücret tutarında para cezasına çarptırılabilir.

ALTINCI KISIM
Son Kurallar

- Yürütme Yetkisi 16. Bu Yasayı, Bakanlar Kurulu adına Bakanlık yürütür.
- Yürürlüğe Giriş 17. Bu Yasa Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

